

Ο νέος Ιερομάρτυς Ιωσήφ ο Δαμασκηνός († 9 Ιουλίου 1860) (2ο μέρος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Δεν του άρεσε να μιλάη για τον εαυτό του, ένοιωθε αμηχανία από τον έπαινο των άλλων, δεν ήξερε πως να τους απαντήση. Ήταν σοφός και υπομονετικός στην ποιμαντική του φροντίδα. Ως λόγιος, ήταν ο καθηγητής μεταξύ των καθηγητών, το αστέρι της Ανατολής, καθώς και ο διανοούμενος, που έφερνε αποτελέσματα. Πολλοί μή Ορθόδοξοι σύγχρονοι άνθρωποι μαρτυρούν, ότι ήταν ένας από τους μεγάλους Χριστιανούς λόγιους της εποχής του. “Στην Ορθόδοξη Εκκλησία, ήταν ένα πολύ διακριτικό πρόσωπο· στην γνώσι του δεν υπήρχε κανείς σαν και αυτόν, εκτός από τον George Lian. Ως κληρικός έχει θεωρηθή μεγάλος θεολόγος, μία υπερηφάνεια της Ορθοδοξίας, ένας ιερομάρτυρας και ένα παράδειγμα για την δικαιοσύνη και την ευσέβεια”. Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά του Αρχιερέα Ιωσήφ

του Δαμασκηνού: Είναι ένας από τους ανθρώπους του Θεού.

Δεν έχουμε καμία γνώση για το μέγεθος της βιβλιοθήκης του, διότι είτε έχει τυλιχθεί στις φλόγες ή λεηλατήθηκε κατά την διάρκεια των καταστροφών του 1860, όταν έλαβε το στεφάνι του μαρτυρίου. Ο ανηψιός του, Ιωσήφ Αβραάμ Αλ-Χαντάντ ανέφερε, ότι ο Πατέρας Ιωσήφ κατείχε περίπου 1827 βιβλία (ή μάλλον 2827 βιβλία) κατά το έτος 1840. Τα γραπτά του ήταν πολλά: συνέκρινε το βιβλίο των Ψαλμών, την σύνοψη προσευχών, το Λειτουργικόν, και το βιβλίο των Επιστολών στην αρχική ελληνική τους γλώσσα. Μετέφρασε στα αραβικά το κατηχητικό βιβλίο του Φιλαρέτου, Μητροπολίτη Μόσχας. Οι εκδόσεις του ήταν ακριβείς, όπως “ένα αυθεντικό ασημένιο νόμισμα”. Σύνταξε την μετάφραση του ιεροδιακόνου Αμπτουλάχ Αλ- Φατέλ Αλ Αντάκι του βιβλίου του Αγίου Βασιλείου για την Γέννηση, καθώς και τριάντα κηρύγματα του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου. Ωλοκλήρωνε τα χειρόγραφα του με τον ακόλουθο κολοφώνα: “Αυτό το βιβλίο ήταν αντιγραφή από ένα παλιό χειρόγραφο, και είναι τελείως ταυτόσημό του” και με την σφραγίδα του και την υπογραφή του το εκτύπωνε.

Όλες οι Ορθόδοξες εκτυπωτικές εταιρείες, όπως του Αγίου Γεωργίου στην Βηρυτό, του Αγίου Τάφου στην Ιερουσαλήμ, τα αραβικά τυπογραφεία στην Ρωσία βασίζονταν στον Πατέρα Ιωσήφ για την σύνταξη και την επιμέλεια των βιβλίων

τους. Στην θεολογία, την λογοτεχνία και την επιστημονικότητα, η σφραγίδα του ήταν σφραγίδα εμπιστοσύνης. Σε μεταφράσεις από τα ελληνικά στα αραβικά και από τα αραβικά στα ελληνικά, ένωσε τις προσπάθειές του με το Γιάννη Παπαδόπουλο. Έκανε μία μεγάλη συμβολή στην επεξεργασία της αραβικής μεταφράσεως της Βίβλου, η οποία είναι γνωστή ως η έκδοσι του Λονδίνου.

Όλα τα σχέδια, που εκπονήθηκαν από τον κ. Φάρες Αλ-Σίντιακ και τον κ. Lee, έπρεπε να διορθωθούν από τον πατέρα Ιωσήφ, που τα σύγκρινε με την ελληνική και την εβραϊκή γλώσσα. Στην λογοτεχνική προσφορά του έδειξε την αντοχή του, την πίστι και ορθότητά του. Δεν έχουμε καμία γνώσι για τα δικά του συγγράμματα, εκτός από μερικά άρθρα. Προφανώς δεν θεωρούσε τον εαυτό του άξιο να συμβαδίση με τους μεγάλους Πατέρες της Εκκλησίας. Ο ίδιος περιωρίσθηκε στην μετάφρασι και επιμέλεια, παρουσιάζοντας τα γραπτά των Πατέρων της Εκκλησίας στους πιστούς ως μία καθαρή, ακέραια και άφθαρτη κληρονομιά.

Κατά την εποχή του πατρός Ιωσήφ το πρόβλημα της αντιμετώπισεως των Μελχιτών - που ήταν πρόσφατα μέρος της Ορθόδοξης Εκκλησίας - ήταν το πιο δύσκολο και πιο οδυνηρό από τα εμπόδια, που αντιμετώπισαν οι Ορθόδοξοι. Εκείνη την εποχή, όλες οι επιδιώξεις κατευθύνθηκαν προς τους σχισματικούς, για να τους φέρουν πίσω στην Εκκλησία. Ωρισμένοι ακολούθησαν τον δρόμο της πολιτικής και διοικητικής πίεσεως, άλλοι ακολούθησαν τον δρόμο για την επίτευξι αμοιβαίας συμφωνίας. Ο πατέρας Ιωσήφ ανήκει στην δεύτερη ομάδα. Μισούσε την βία. Το μέτρο της επιτυχίας του είναι άγνωστο σε μας, αλλά αυτά, που συνέβησαν το 1857 και τα επόμενα χρόνια, δείχνουν, ότι το όραμά του ήταν πιο σωστό από άλλους. Μερικοί είπαν, ότι, αν το μαρτύριο του Πατρός Ιωσήφ δεν λάμβανε χώρα κατά την σφαγή του 1860, θα είχε καταφέρει να φέρη πίσω τους υπόλοιπους Μελχίτες στην Ορθόδοξη πίστι.

Αναμφίβολα ο Πατέρας Ιωσήφ ήταν -τον δέκατο ένατο αιώνα- ο σπουδαιότερος άνδρας της Αναγεννήσεως στην Εκκλησία της Αντιόχειας. Εκείνη την εποχή η Αντιόχεια ήταν σε μία αξιολύπητη κατάστασί: Οι προτεστάντες ιεραπόστολοι ήταν πολύ ενεργητικοί και επιθετικοί, ενώ η Εκκλησία ήταν ανίκανη και αδύναμη, μέσα στην άγνοια και στην φτώχεια. Ξεκινώντας από το 1724 οι ιεράρχες ήταν ξένοι προς την γη και στον αγώνα του λαού της. Η Αντιόχεια ζούσε κάτω από κηδεμονία με το πρόσχημα, ότι πρόκειται να διαλυθή και να γίνη σταδιακά Ρωμαιοκαθολική. Στο όνομα της Ορθοδοξίας, τόσο η Κωνσταντινούπολι όσο και η Ιερουσαλήμ κατένειμαν μεταξύ τους την εξουσία του διορισμού επισκόπων της Αντιόχειας, προσπαθώντας να καθορίσουν την μοίρα της. Την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν ικανοί ιερείς, ούτε ποιμαντική φροντίδα. Η Εκκλησία της Αντιόχειας θα μπορούσε να περιγραφη ως ένα πλοίο, που πλήγηκε από τα κύματα και ήταν έτοιμο να βυθισθή.

Μέσα σε αυτές τις προκλήσεις και τους κινδύνους, ο πατέρας Ιωσήφ άνθησε ως νέο θεϊκό κλωνάρι, έχοντας μεγάλη θερμότητα προς τον Θεό και την Εκκλησία του Χριστού στην γή... στην συνέχεια, ξεκίνησε η αναγέννηση... Η ζωή του Πατέρα Ιωσήφ, που ήταν- θερμότητα, ευσέβεια, φτώχεια, αγάπη της γνώσεως, συνεχιζόμενη ποιμαντική φροντίδα, κηρύγματα, καθοδήγησις, συγγράμματα, μεταφράσεις, το σχολείο και η επαγρύπνησις, δημιούργησε μία ατμόσφαιρα αναζωογονήσεως, έδωσε πνευματικά κίνητρα, συνεπήρε τις καρδιές και ενίσχυσε την αποφασιστικότητα. Μία νέα γενιά και μία νέα κατεύθυνσις άνθησε. Περισσότεροι από πενήντα ηγέτες της Εκκλησίας μελέτησαν κάτω από την καθοδήγησις του και έγιναν άγρυπνοι, όπως ήταν και αυτός: ο Πατριάρχης Μελέτιος Άλ Ντουμάνι (†1906), ο πρώτος αυτόχθονας Πατριάρχης από το 1724, ο Γαβριήλ Σατίλα, Μητροπολίτης της Βηρυτού και του Λιβάνου (†1901), ο μεγάλος λόγιος Γεράσιμος Γιαρέντ (†1899), κ.λπ. Αυτό που λαχταρούσε, επιτεύχθηκε κατά την διάρκεια της ζωής του και μετά τον θάνατό του. Πολλές φορές επανέλαβε: “Φύτευσα τον σπόρο στον αληθινό αμπελώνα του Χριστού και είμαι σε αναμονή για την συγκομιδή του”. Όλα αυτά τα πράγματα μπορεί να εξηγηθούν από την δήλωσις του Μητροπολίτη Γαβριήλ Σατίλα: “Τα αστέρια της Δαμασκού είναι τρία: Ο Απόστολος Παύλος, ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός και ο Ιωσήφ Αλ- Χαντάντ”. Η ζωή του θα πρέπει να στεφθή με ένα τέλος ίσο με την ευσέβειά του και την μεγάλη του αγάπη, για την οποία θα δοξάζουμε τον Θεό μέσα από το μαρτύριό του.

Στις 9 Ιουλίου 1860, όταν άρχισε η σφαγή (από τους Δρούζους) στην Δαμασκό, πολλοί Χριστιανοί κατέφυγαν στον Πατριαρχικό Καθεδρικό Ναό (Αλ- Μαριαμείχ). Μερικοί ήλθαν από τις πόλεις του Λιβάνου, Χάσμπαια και Ράσαια, όπου άρχισε η σφαγή και όπου έλαβαν χώρα φόνοι. Ακολουθώντας την παράδοσι των ιερέων στην Δαμασκό, ο πατέρας Ιωσήφ συνήθιζε να κρατά την αποσκευή της Κοινωνίας στο σπίτι του. Κατά την διάρκεια της σφαγής του 1860 έκρυψε την αποσκευή της Κοινωνίας κάτω από τα μανίκια του και πήγε πηδώντας από μία στέγη στην άλλη προς τον Καθεδρικό Ναό. Πέρασε όλη τη νύχτα δίνοντας ενίσχυσι και ενθάρρυνσι στους Χριστιανούς, για να αντιμετωπίσουν την κατάστασι, διότι οι επιτιθέμενοι μπορεί να σκοτώσουν το σώμα, αλλά δεν μπορούν να σκοτώσουν την ψυχή. Διηγώντας τους το μαρτύριο κάποιων αγίων, τους προσκάλεσε να μιμηθούν την ζωή τους.

Το πρωί της Τρίτης 10 Ιουλίου οι διώκτες επιτέθηκαν εμπόλεμα στην Μητρόπολι, ληστεύοντας, σκοτώνοντας και καίγοντας τα πάντα. Πολλοί μάρτυρες σφαγιασθήκαν, άλλοι βγήκαν στους δρόμους και στα σοκάκια. Ένας από αυτούς ήταν και ο πατέρας Ιωσήφ. Καθώς περπατούσε στους δρόμους, ένας (Δρούζος) θρησκευτικός μελετητής, ο οποίος ήταν ένας από τους επιτιθέμενους, αναγνώρισε τον Ιωσήφ, επειδή τελευταία τον είχε αναιρέσει σε μία συζήτησι μεταξύ τους.

Βλέποντάς τον, φώναξε: “Αυτός είναι ο ηγέτης των Χριστιανών. Αν τον σκοτώσουμε, θα σκοτώσουμε όλους τους Χριστιανούς!” Όταν άκουσε αυτά τα λόγια ο πατέρας Ιωσήφ κατάλαβε, ότι είχε έρθει το τέλος του. Έβγαλε την αποσκευή της Κοινωνίας, και κοινώνησε το Σώμα και το Αίμα του Ιησού Χριστού.

Οι διώκτες του επιτέθηκαν με τα τσεκούρια τους, σαν να ήταν ξυλοκόποι, και παραμόρφωσαν το σώμα του. Έδεσαν τα πόδια του με σχοινιά και τον έσυραν πάνω στους δρόμους μέχρι που το σώμα του διαμελίσθηκε. Αν και πέθανε ως μάρτυρας, η ζωή του, η επαγρύπνησί του και τα δεινά του ήταν μάρτυρες της αγιότητάς του. Έγινε ένα παράδειγμα προς μίμησι και ευλογία, για να αποκτηθή και ένας μεσίτης του Κυρίου μας Χριστού και Σωτήρα Ιησού Χριστού, στον οποίον ας είναι η δόξα για πάντα. Αμήν.

Πηγή: Βενεδίκτου Ιερομονάχου Αγιορείτου, Συναξαριστής 19ου και 20ου αιώνα, Έκδοσις Συνοδίας Σπυρίδωνος Ιερομονάχου, Ιερά Καλύβη «Άγιος Σπυρίδων Α΄», Νέα Σκήτη Αγίου Όρους, 2013.